Redacțiunea, Administrațiunea Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ netrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă si învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 114. Brașovŭ, Lunĭ, Marți 24 Maiu (5 Iunie.) 1888.

**Brașovŭ**, 23 Maiu st. v. 1888.

Mare îngrijire a fostŭ produsŭ, precum scimŭ, cu deosebire în sînulŭ clerului românŭ dela noi faimósa ordonanță a ministrului de comunicațiune, din anulŭ trecutŭ, prin care impune autoritățilorŭ nóstre bisericescĭ, ca sĕ se folosészcă în adresarea epistolelorŭ lorŭ oficiale de limba maghiară, décă voiescŭ, ca aceste epistole sĕ fiă scutite de timbru postalŭ.

Era clarŭ pentru fiăcare omŭ cu pricepere, că acéstă mĕsură a guvernului avea sĕ fiă o nouă încercare de a escamota dreptulŭ de limbă alŭ bisericilorŭ nóstre, că prin urmare ea avea de scopŭ a face érășĭ o mică spărtură în autonomia acestorŭ bisericĭ.

Simția fiăcare, că din partea autoritățilorŭ nóstre bisericescĭ era de lipsă sĕ se facă unŭ pasŭ în acéstă cestiune. Mai multe protopopiate ținură sinóde, desbătură asupra mĕsurilorŭ ce ar fi a se lua pentru apĕrarea limbei față cu noulŭ ucazŭ ministerialŭ. Preoții se adresau la archierei pentru deslușirĭ și îndrumărĭ despre modulŭ cum au sĕ procédă în viitorŭ. Dintr'o parte primiră rĕspunsulŭ ca sĕ-și ajute scriindŭ pe scrisorĭ adresa și unguresce și românesce; din altă parte li-se ḑicea, că vorŭ fi nevoițĭ sĕ observe porunca ministerială, și érășĭ din altă parte li-se ḑicea sĕ se folosécă mai departe de limba română în adresarea scrisorilorŭ oficiale, chiar cu risiculŭ de a fi constrînșĭ sĕ plătéscă portulŭ.

Sinódele protopopescĭ, de carĭ amŭ făcutŭ amintire, au hotărîtŭ unisono: „mai bine plătimŭ decât sĕ ne folosimŭ de altă limbă“.

Tóte aceste sfaturĭ și hotărîrĭ avură numai unŭ caracterŭ provisoriu. Se ḑicea că „deocamdată“ numai sĕ-șĭ ajute preoții așa și așa. Se presupunea dér că cu timpulŭ ordinariatele nóstre vorŭ lua în comunŭ o hotărîre definitivă. Până în ḑiua de astăḑĭ însĕ nu s'a luatŭ din nicĭ o parte o hotărîre definitivă și mai generală în afacerea acésta.

Câtva timpŭ se părea chiar, că oposițiunea în contra ordonanței ministeriale din vorbă a amuțitŭ. Cu atâtŭ mai multŭ amŭ trebuitŭ sĕ ne bucurămŭ dér, vĕḑêndŭ, că Consistoriele din Aradŭ și Oradea-mare au adusŭ înaintea Sinodului eparchialŭ aradan acéstă cestiune a maghiarisării adreselorŭ de pe scrisorile oficiale scutite de portulŭ postalŭ.

Numitele consistorii au propusŭ sinodului în rapórtele lorŭ generale, ca cestiunea sĕ se aducă, prin consistoriulŭ metropolitanŭ, înaintea congresului național-bisericesc, care apoi sĕ ia o hotărîre definitivă.

Acésta propunere s'a și primitŭ după o discusiune lungă în sînulŭ comisiunei și în ședința plenară a sinodului.

Din raportulŭ de mai jos, ce'lŭ reproducem după „Luminătorulŭ“, vedemŭ cu părere de rĕu, că s'a aflatŭ unŭ membru în sinodŭ, care s'a încercatŭ sĕ escuse volnica, nedrépta și nelegala procedere a ministrului.

D-lŭ Dr. Iosifŭ Gall a făcutŭ acésta încercare dér a rĕmasŭ isolatŭ cu părerile sale. Argumentele ce le-a adusŭ d-sa, spre a motiva procederea guvernului, s'ar fi potrivitŭ în gura unui funcționarŭ subordinatŭ alŭ ministrului de comunicațiă, nicĭdecum însĕ în gura unui magnatŭ, deși numai de curêndŭ plăsmuitŭ de cătră guvernanțĭ.

Têrêmulŭ pe care s'a pusŭ d-lŭ Gall este têrêmulŭ negațiunei drepturilorŭ autonóme ale naționalitățilorŭ și bisericelorŭ nemaghiare. Motivulŭ ce l'a produsŭ d-sa îlŭ întîmpinămŭ ḑilnicŭ în administrația și justiția. Pretutindenĭ ni se pretinde sĕ sciemŭ și sĕ vorbimŭ unguresce sub cuvêntŭ că guvernulŭ nu póte afla funcționarĭ carĭ sĕ pricépă și limba nóstră.

Décă d-lŭ Gall admite că nu deregătorii suntŭ pentru poporŭ, ci poporulŭ pentru diregătorĭ, atuncĭ unde rĕmâne programulŭ sĕu viitoristŭ cu legea de naționalitate și cu autonomia bisericelorŭ?

Scopul nostru însĕ nu este de a polemisă cu d. Gall. Ajunge că nimenĭ din sinodulŭ aradanŭ n'a împărtășitŭ părerile d-sale, ci punindu-se pe terêmulŭ dreptului sinodulŭ a primitŭ propunerea consistorielorŭ, ca cestiunea sĕ fiă adusă înaintea forurilorŭ celorŭ mai înalte bisericescĭ spre a se lua o hotărîre definitivă.

Rĕmâne dér sĕ se pronunțe consistoriulŭ metropolitanŭ și la rêndulŭ sĕu congresulŭ naționalŭ bisericescŭ, décă ordonanța desŭ amintită ministerială vatămă séu nu dreptulŭ de limbă alŭ bisericei.

In interesulŭ bisericei trebue sĕ dorimŭ ca hotărîrea definitivă sĕ nu se amâne. după vechiulŭ obiceiu, *ad calendas graecas*.

Dér interesulŭ nostru bisericescŭ pretinde încă mai multŭ, pretinde ca amêndouĕ bisericele nóstre sĕ procédă în acéstă cestiune, ca și în tóte celelalte, carĭ atingŭ interesele autonomiei lorŭ, în conglăsuire paralelă, observând amêndouĕ aceeașĭ atitudine față cu guvernulŭ. Ba ar fi consultŭ ca sĕ invite și pe celelalte confesiunĭ nemaghiare de-a se alătura la pașii lorŭ, fiind-că numita ordonanță ministerială privesce tóte bisericile nemaghiare.

E vorba de drepturile bisericei și rĕspunderea celorŭ chiămațĭ a le apĕra este mare. Preoții și mirenii noștri fără deosebire aștéptă dela dênșii o bărbătéscă, seriósă și démnă atitudine față cu încălcările guvernului.

Amŭ ajunsŭ la unŭ punctŭ decisivŭ și 'n viéța nóstră bisericéscă și décă, după atâtea pățanii, nu ne-amŭ putea reculegé la timpŭ nicĭ pe acestŭ têrêmŭ, atuncĭ amŭ fi în adevĕrŭ o nație de plânsŭ.

## Francesii și Ungurii.

Estragemŭ din *tecstulŭ oficialŭ* alŭ *declarărilorŭ* ministrului de esterne francesŭ *Goblet* următórele pasagie privitóre la Austro-Ungaria:

„Indată ce am aflatŭ în modŭ oficialŭ cuvintele d-lui Tisza, am învitatŭ pe ambasadorulŭ nostru în Viena de a vorbi în privința acésta cu contele Kalnoky, care s'a distinsŭ întotdéuna prin curtoasia lui. Trebue sĕ vĕ spunŭ, că contele Kalnoky îndată la prima întrevedere a datŭ espresiune *viuei sale pĕrere de rĕu* asupra *impresiunei, ce a produs'o în Francia unŭ incidentŭ* pe câtŭ de penibilŭ, pe atâtŭ de neprevĕḑutŭ. Dênsulŭ a declaratŭ, că, *după ce ca ministru de esterne elŭ este singurŭ chiămatŭ a conduce politica internațională a monarchiei*, regretă acéstă impresiune penibilă și că póte numai asigura, că nicĭ guvernulŭ, nicĭ dênsulŭ n'au pututŭ avé intențiunea, de a vătăma cumva Francia, care este o națiune amică, și a accentuatŭ, că bunele relațiunĭ ce le susține de multŭ cu guvernulŭ francesŭ și a carorŭ continuare o doresce sincerŭ, suntŭ gagiulŭ sentimentelorŭ sale. Dela acéstă declarație încóce contele Kalnoky s'a pusŭ în legăturĭ cu d-lŭ Tisza, și sunt încunoscințatŭ, că Tisza a împărtășitŭ ambasadorului nostru o scrisóre, în care declară, că se póte numai alătura la sentimentele esprimate de contele Kalnoky și că cuvintele sale n'au fostŭ dictate de nicĭ unŭ sentimentŭ de inimiciția în contra nóstră. Care Ungurŭ — adause elŭ — ar puté sĕ ḑică orĭ sĕ facă ceva vătămătorŭ pentru Francia? Domnilorŭ, aceste suntŭ declarările ce s'au datŭ ambasadorului nostru și eu credŭ din parte'mĭ, că, décă, precum nu mĕ îndoesc precum a confirmatŭ și conoky și domnulŭ Tisza, guvernulŭ austro-ungarŭ voiesce sĕ continue escelentele relațiunĭ de pănă acum cu Francia, îi va fi ușorŭ d-lui Tisza, de a șterge și ultimele urme, ce le-au pututŭ lăsa cuvintele sale“.

*

Foile bismarkiane se esprimă — precum era de prevĕḑutŭ — în modŭ reprobătorŭ și batjocorosŭ asupra discusiunei din camera francesă privitóre la vorbirea lui Tisza. „Norddeutsche allg. Ztg.“ ḑice că atâtŭ interpelantulŭ din camera francesă câtŭ și ministrulŭ Goblet făceau mai bine sĕ mărturiséscă, că Francia sub auspiciele republicei radicale a devenitŭ o țéră fórte neospitală, decâtŭ sĕ acuse pe d-lŭ Tisza, și indirectŭ Germania pentru mĕsurile ce le-a luatŭ la granița.

Ḑiarulŭ „Post“ ia în apĕrare dreptulŭ d-lui Tisza de a critica stările unei țerĭ străine și ḑice că în Augustŭ 1883 regele Alfonso alŭ Spaniei a fostŭ greu vĕtămatŭ în Parisŭ și că mulțĭ Germanĭ au suferitŭ o rea tractare, și în Marsilia de curêndŭ au fostŭ insultațĭ nisce lucrătorĭ italianĭ. Se póte dér susține că averea și viața străinilorŭ nu e destulŭ de asigurată în Francia; „Post“ mai susține că contele Kalnoky n'a voitŭ sĕ-i facă vr'o imputare lui Tisza, când a ḑisŭ că regretă incidentulŭ și că elŭ singurŭ conduce afacerile politicei esterne a imperiului, ci a voitŭ numai sĕ arate că nimenĭ în Austro-Ungaria nu a voitŭ sĕ vatĕme Francia.

*

In ședința de Sâmbătă (2 Iunie) a *camerei ungare* oposiționalii érășĭ au mai debutatŭ cu interpelațiunĭ. A vorbitŭ *Pazmandy* din stânga estremă și vrêndŭ a dovedi că în Francia este mai sigură averea streinului ca în Ungaria ḑise: „Suntŭ în Francia multe pădurĭ, dér acolo nu s'a auḑitŭ nicĭodată de pădurea Bakony“. Acéstă ofensă ce a aruncat'o Pazmandy în fața conaționalilorŭ sĕ-i a produsŭ sgomotóse reprobărĭ în cameră.

A vorbitŭ apoi *Apponyi* numindŭ declarările lui Tisza o „greșélă politică“ și în fine *Gabriel Ugron*. Ambii au interpelatŭ și cu privire la asertiunea contelui Kalnoky, că dênsulŭ „singurŭ conduce politica esterióră a monarchiei“; întrebândŭ décă nu se respectéză art. de lege 12 din 1867: că principiile fundamentale ale politicei esterióre suntŭ a se stabili în înțelegere cu ambii miniștri-președințĭ ale celorŭ douĕ jumĕtățĭ.

Ministrulŭ Tisza a rĕspunsŭ că contele Kalnoky a respectatŭ totdéuna disposițiile numitului articulŭ de lege și în fine a declaratŭ că n'a avutŭ intențiunea de a vĕtĕma nicĭ pe departe națiunea francesă.

*

Declarația partidei independențilorŭ privitóre la esposiția din Parisŭ, a produsŭ rea impresiune în Berlinŭ. „Nordd. Allg. Ztg.“ ḑice că ei, independenții, cu intențiune orĭ din nesciință facŭ trebșórele contrarilorŭ puterilorŭ de pace, francesi și rușĭ.

Étă partea esențială a declarației din vorbă subscrisă de președintele partidei stângei estreme *Daniel Iranyi*:

....Deși partida nóstră își are radęmulŭ în monarchia constituțională a unui regatŭ ungarŭ independentŭ, și deși ea *voesce sĕ mănțină intactă alianța cu imperiulŭ germanŭ* — totușĭ partida independenței și dela 1848, în fața însemnătății afacerei și a înruriei stricăciose a discursurilorŭ ministeriale, crede necesarŭ d'a declara și acum, și încă în unanimitate, că condamnă cu tótă tăria menționata procedere a ministrului de comerciu precum și declarațiunile primului ministru, că doresce celŭ mai bunŭ succesŭ esposițiunei universale dela 1889, care se face *întru aducerea aminte de unŭ evenimentŭ epocalŭ și plinŭ de róde pentru omenire*, evenimentŭ, care nu póte fi confundatŭ cu domnia terórei de mai târḑiu, și că este însuflețită de dorința ca republica francesă sĕ devină și mai tare în calea păcii interne și esterne și a progresului. Partida nu se îndoesce de loc, că întréga națiune ungară va împărtăși în modŭ sincerŭ aceste sentimente.

## Epistolă deschisă

către on. redacțiune a ḑiarului „*Kolozsvár*“.*)

In numĕrulŭ 96 a. c. alŭ fóiei cuotidiane ce apare în Clușiu, numită „Kolozsvár“, a apărutŭ unŭ articulŭ vĕtămătorŭ pentru Biserica nóstră și așeḑămintele ei. Ba la vocea de protestŭ a colegului nostru on. d. Vasiliu Podóba din Clușiu, dreptŭ rĕspunsŭ în numĕrulŭ dela 5 Maiu a aceleiașĭ foi, s'a publicatŭ altŭ articlu asemenea celui dintâiu.

Luândŭ în cumpănire seriósă acéstă cutezare provocatóre și vĕtămătóre a căreĭ țintă este Biserica și clerulŭ românŭ, écă eḑicemŭ susŭ și tare, cumcă vĕtămările aceste nu le-a osĕmbritŭ, nicĭ Biserica, nicĭ comunitatea, nicĭ clerulŭ; acelea nu le primimŭ pentru noi, ci le remitem on. redacțiunĭ a lui „Kolozsvár“, cu atâtŭ mai vĕrtosŭ, căcĭ:

Biserica nóstră dinpreună cu tóte instituțiunile ei, și anume prin Articulii de lege XX. din 1848; — apoi XXXIX. și LIII. din 1868 prégrațiosŭ sancționațĭ și promulgațĭ, s'a inregistratŭ între legile patriei nóstre; acésta nu póte fi mai multŭ obiectŭ de agrediare jurnalistică, fiind vĕtămarea și acestorŭ legĭ criminalitate, căcĭ:

*) Acéstă epistolă fiindŭ adresată și ḑiarului „Kolozsvár“, acesta rĕspunde în numĕrulŭ de Sâmbătă sub titlulŭ: „Încă-odată Popii“. — Red.

Preoţii noştri, întocma ca şi a altorŭ confesiunĭ, totŭ aceleaşĭ şcolĭ le absolvéză; dela ei se poftesce totŭ aceea-şĭ pregătire; şi după lege, suntŭ de acelaşŭ rangŭ, căcĭ:

Plata şĭ-o primescŭ în modulŭ asemenea preoţilorŭ altorŭ confesiunĭ — déră mai alesŭ cu a celorŭ reformaţĭ, — în naturale, prestaţiunĭ şi banĭ, nu pe chitanţe, ci dela singuraticii acelui poporŭ, căruia-i preoţesc, pentru serviţiele obveniente, căcĭ:

Deşi săracĭ, — însĕ abstragêndŭ dela orĭ-ce enunţiaţiunĭ orĭ accentuărĭ a capricielorŭ politice schimbăciósе, — nu vomŭ înceta — întocma ca şi preoţii altorŭ confesiunĭ, — în patria nóstră liberă, ca şi civĭ liberĭ a cultiva bunăstarea, cultura, moralitatea precum şi consciinţa de sine a poporului nostru, după puterile nóstre, după îndatinările nóstre, amĕsurată împrejurările şi lipselorŭ, aşa precum şcimŭ şi putemŭ.

Chiar pentru aceea, din principiu nu facemŭ insinuare în contra acestorŭ enunciaţiunĭ diaristice, carĭ invólvă, — după a nóstră părere — delictŭ de pressă invederatŭ;

Décă însĕ pentru Stim. Procuratură r. e indiferentŭ, că óre în limba maghiară, — şi într'unŭ diarŭ aşa numitŭ guvernamentalŭ maghiarŭ, menitŭ pentru publiculŭ maghiar, — este permisŭ şi convenabilŭ de a batjocori nepedepsitŭ instituţiunile legale, şi poporul unei Biserice surorĭ, precum de a vătăma cu uşurinţă clerulŭ aceleia, şi prin acésta a provoca, adăuga şi îndemna la asemenea lucrurĭ şi pe publiculŭ maghiarŭ, în interesulŭ statului ungarŭ şi a binelui publicŭ, — abună-sémă inteţirea aceleia nu se ţine de oficiulŭ nostru preoţescŭ.

Acestŭ protestŭ alŭ nostru l'amŭ aflatŭ de bine a-lŭ da publicităţii.

Din adunarea preoţéscă a districtului protopopescŭ românŭ de Seinĭ, ţinută în Băbăşeşcĭ, comitatulŭ Sătmarŭ la 15 (27) Maiu 1888.

**Alexiu Berinde,**
adm. prot. de Seinĭ, ca preşedinte

**Ştefanŭ Cherechesiu,**
adm. int. de Ilba ca notarŭ tract.

---

**Lugoşŭ,** la 30 Maiu 1888.

Lunĭ în 28 Maiu a. c. séra la 8 óre 30 minute a sositŭ în oraşulŭ nostru Alteţa S'a *Archiducele Iosifŭ,* cu scopŭ de a visita honvedimea, care de presentŭ se află concentrată în Lugoşŭ, la şcóla de batalionŭ.

La gară, Inaltulŭ óspe fŭ primitŭ de cătră Comitele supremŭ, Emericŭ de *Iakabffy* şi de cătră Ilustritatea S'a *Dr. Victorŭ Mihály* de Apsa Episcopulŭ Lugoşului, lângă carĭ erau grupate tóte corporaţiunile oficióse din locŭ.

După o scurtă bineventare, rostită de comitele supremŭ şi de episcopulŭ Lugoşului, înaltulŭ óspe, luândŭ de braţŭ pe Prea Sânţia S'a D-lŭ Episcopŭ, ocupă loculŭ în trăsura acestuia şi fŭ petrecutŭ de mulţimea adunată întru întêmpinarea lui, până în residenţa episcopéscă, cuartirulŭ îndatinatŭ alŭ Alteţii Sale.

Marţĭ în 29 Maiu desŭ de diminéţă Alteţa S'a, cu suita, a visitatŭ baracele situate afară din oraşŭ, unde a ţinutŭ revistă preste şcóla de batalionŭ.

Reîntorcêndu-se de acolo la $12^1/_2$ óre în residenţa episcopéscă, a datŭ unŭ prânḑŭ festivŭ la care au luatŭ parte, pe lângă autorităţile militare, totĭ şefii dela tóte oficiolatele din Lugoşŭ, centrulŭ comitatului Caraşŭ-Severinŭ.

Alteţa S'a în totŭ anulŭ ne cercetéză şi prin conversarea-i afabilă, ce la astfelŭ de ocasiune întreţine începêndŭ dela celŭ mai mare până la celŭ mai micŭ, nisueşce a cunósce tóte împrejurările nóstre.

În semnŭ de recunoscinţă pentru ospitalitatea ce-a întimpinat'o în decursŭ de mai mulţĭ anĭ în reşedinţa episcopului din Lugoşŭ Dr. Victorŭ Mihalyi, Alteţa S'a i-a făcutŭ o plăcută surprindere presentându-i o preţiósă cruce de aurŭ de purtatŭ pe peptŭ lucrată în stilŭ bizantinŭ şi împodobită cu petri de diamantŭ. Acéstă deosebită şi fórte nemerită distincţiune a episcopului nostru nĭ-a causatŭ tuturorŭ bucuriă.

Astăḑĭ în 30 Maiu la 7 óre antemeridiane Înaltulŭ óspe a părăsitŭ oraşulŭ nostru.

---

## SCIRILE ḐILEI.

*Manevrele de tómnă* în anulŭ acesta se vorŭ ţiné între Sighişóra şi S. Sângeorgiu. Se vorbesce că şi archiducele *Rudolf* va inspecta aceste manevre.

* *

In 28 Maiu *Maiestatea Sa,* acompaniată fiindŭ de inspectorulŭ generalŭ al infanteriei, *principele Rudolf,* a visitatŭ *trupele din tabĕra dela Bruck.* Cu acéstă ocasiune a fostŭ inspectatŭ şi regimentulŭ de infanteriă (românŭ) *Mare Dace de Baden Nr 50* (cerculŭ de întregire Alba-Iulia). Maiestatea Sa şĭ-a esprimatŭ deplina sa satisfacţiune asupra instruirei tactice a trupelorŭ şi asupra ţinutei lorŭ escelente. Séra feciorii din regimentulŭ numitŭ au primitŭ voia, în semnŭ de distincţiune, de a produce jocurĭ naţionale române înaintea Maiestăţii. — Privitorŭ la acéstă revistă am primitŭ o corespondenţă mai lungă din Viena pe care o vomŭ publica'o în numĕrulŭ următorŭ.

* *

Îmormêntarea multŭ regretatului vicepreşedinte alŭ Associaţiunei etc. *Iacobŭ Bologa* s'a sĕvîrşitŭ în Sibiiu Vinerĭ d. a. cu mare solemnitate. Despre decursulŭ ei amŭ primitŭ aḑi o corespondenţă, pe care o vomŭ publica în numĕrulŭ de mâne.

* *

Sub presidiulŭ profesorului de universitate Dr. Abt se va ţiné esamenulŭ verbalŭ de maturitate la *gimnasiul din Blaşiu* în 28, 29 şi 30 Iunie, ér la gimnasiulŭ din *Năsĕudŭ* în 1 şi 2 Iunie n. Ambele gimnasii au fostŭ visitate în primăvéra acésta de delegatulŭ ministerialŭ, profes Dr. *Finaly,* care faţă cu gimnasiulŭ din Blaşŭ, după cum scrie „Fóia bis. şi scol.“, şĭ-a esprimatŭ pe cale protocolară îndestulirea sa atâtŭ în privinţa adjustărei, câtŭ şi a propunerei.

* *

Din incidentulŭ representaţiunilorŭ „Luther“ de Devrient, ce se dau în Sibiiu, a plecatŭ Duminecă diminéţa unŭ trenŭ de plăcere. O mulţime de pasagerĭ au luatŭ parte la acéstă escursiune.

* *

Cunoscutulŭ publicistŭ D-lŭ *Teofilŭ Frâncu este numitŭ şefŭ de biurou în ministeriulŭ şcólelorŭ* din România. Ii adresămŭ sincerile nóstre felicitărĭ!

* *

D-lŭ George *Stanciu,* preotŭ alŭ diecesei gr. cat. de Gherla, fŭ numitŭ capelanŭ militarŭ de clasa 1-a în reservă. — Căpitanulŭ de cl. 2-a dela reg. 64 de infanteriă, care fusese concediatŭ, a întratŭ érăşĭ în activitate cu ḑiua de 1 Iuniu a. c.

* *

Ni se scriu din *Cluşiu* cu data 2 Iunie a. c. următórele: D-lŭ *Gavrilŭ Triponŭ* aḑi în 2 Iuniu st. n. a fostŭ promovatŭ la gradulŭ de *doctorŭ în drepturĭ* în sala senatului universitarŭ de aicĭ, fiindŭ de faţă mai mulţĭ membri ai inteligenţei române de aicĭ, precum şi unŭ numĕrŭ frumosŭ de tinerĭ universitarĭ. Felicitărĭ sincere. Dumneḑeu sĕ-i ajute şi mai departe! — Unŭ Cluşianŭ.“

* *

Săptĕmâna trecută d-lŭ *Dr. Babeşŭ* a înoculatŭ la institutulŭ bacteriologicŭ din Bucurescĭ 6 ómenĭ cu virus preventivŭ contra turbărei.

* *

Guvernulŭ austro-ungurescŭ a interḑisŭ pentru totŭ cuprinsulŭ monarchiei ḑiarulŭ sêrbescŭ „*Omladina*“ (Unirea tinerimei), care apare la Belgradŭ. Ḑiarul acesta este organulŭ societăţei patriotice cu acelaşŭ nume, care există deja de mai bine de o jumĕtate veacŭ în Serbia şi în tóte ţĕrile limitrofe de Sêrbĭ.

* *

Fumatulŭ a ajunsŭ a fi la noi fórte scumpŭ. Preţurile tăbacului şi ale ţigărilorŭ s'au urcatŭ dela 1 Iunie a. c. în modŭ însemnatŭ, aşa că fumătorii trebue sĕ se pună pe gândurĭ décă nu cum va plătescŭ prea scumpŭ plăcerea problematică de a vedé prefăcêndu-se „érba nicotiană“ în fumŭ şi scrumŭ. Tocmai preţulŭ celorŭ mai căutate soiurĭ de tutunurĭ şi de ţigărĭ este mai tare urcatŭ. Ţigările scurte de 2 cr. costă de aci încolo $2^1/_2$ cr. preţulŭ aşa numitelorŭ „Portorico,“ „Havanna“, „Britanica“, „Trabuco,“ şi „Virginia“ s'a urcatŭ asemenea c'unŭ $^1/_2$ cr. pe bucată. „Cuba“ de 4 şi de 5 cr. şi „Regalitas“ s'au scumpitŭ cu 1 cr. pe bucată. Totŭ cu 1 cr. s'a scumpitŭ şi „Portorico“ de specialitate, ér preţulŭ ţigărilorŭ de specialitate „Trabuco“ s'a urcatŭ dela 8 cr. chiar la $9^1/_2$ cr. Dintre soiurile ordinare de tăbacŭ se va vinde în viitorŭ celŭ de 11 cr. cu 13 cr., celŭ de 53 cr. cu 63 cr., celŭ de 22 cr. cu 24 cr. şi celŭ de 32 cu 36 cr.; dintre soiurile mai bune tutunulŭ ardeleanŭ de 13 va costa 15 cr., celŭ de 92 s'a urcatŭ la 1 fl. 10 cr. celŭ de Herţegovina dela 1 fl. la 1 fl. 20 cr. şi calitatea „Kir“ dela 1 fl. 5 cr. la 1 fl. 25 cr. Introducerea cu ḑiua de 1 Iunie a preţurilorŭ urcate a surprinsŭ pe toţĭ, căcĭ era anunţatŭ, că aceste nouĕ preţurĭ vorŭ întra în vigóre numai dela 1 Iulie a. c. Ministrulŭ de finance speréză, că preţurile urcate ale tutunului vorŭ aduce statului în anulŭ acesta c'unŭ milionŭ de florinĭ, ér în anulŭ viitorŭ cu $2-2^1/_2$ milióne florinĭ mai multŭ venitŭ. Acéstă speranţă a d-lui Tisza se baséză pe presupunerea, că consumaţia de tăbacŭ şi ţigărĭ nu va scădé din causa preţurilorŭ urcate. Décă bine a calculatŭ, se va vedé în urmă.

* *

La *serbările aniversării de 800 de anĭ a Universităţii din Bologna,* Universitatea din Bucurescĭ, după hotărîrile ce s'au luatŭ în urmă, va fi representată numai prin d-lŭ *Al. Odobescu,* ér Universitatea din Iaşĭ va fi representată prin d-lŭ profesorŭ *N. Ionescu.* Ambele universităţĭ, pe lângă numiţii domnĭ, vorŭ fi representate şi prin câte unŭ studentŭ alesŭ din sinulŭ lorŭ. După terminarea serbărilorŭ, d-lŭ Odobescŭ va pleca la Parisŭ, unde va continua publicare „*Tesaurului dela Pietrósa.*“

---

## In cestiunea limbei.

In numĕrulŭ trecutŭ alŭ fóiei nóstre amŭ amintitŭ pe scurtŭ

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(1)

### Jocurĭ de petrecere.[1])

Din câţĭ bĕtrânĭ suntŭ în Şcheiu (Braşovŭ) pare că nicĭ unulŭ nu e aşa de bunŭ de gură ca moşulŭ Stanŭ, şi pe câtŭ e de bunŭ de gură, totŭ pe atâta ţine şi la obiceiurile vechĭ aşa cum le-a apucatŭ de micŭ, pentru-că ḑice, că ce sĕ se mai schimbe, că acum e bĕtrânŭ, e c'unŭ piciorŭ în grópă şi că vré sĕ móră cu ce-a 'nvĕţatŭ. Duminecile şi sĕrbătorile se duce regulatŭ la biserică, după biserică se 'ntórce acasă şi după amiéḑă de e vremea bună şi e caldŭ, ese la póртă şi stă acolo până séra, întocmai ca o fată mare.

Décă întêmplarea te duce pe acolo şi dându-i „bună ḑiua“ îi mai aruncĭ o vorbă două, te poftesce lângă elŭ sĕ şeḑĭ pe piétră, orĭ îţĭ aduce unŭ scaunŭ din casă, şĭ-apoi ţin'te: te duce cu vorba prin vremurĭ când nicĭ nu erai pe lume şi-ţĭ povestesce de ele aşa că-'ţĭ pare că le veḑĭ şi le trăiescĭ. Iţĭ spune cum acum ómenii îsŭ mai rĕi ca de altă-dată, că nu se mai ajută unulŭ cu altulŭ, că mai 'nainte vreme nu era totŭ aşa, că mai 'nainte ce-'ţĭ trebuia, de nu aveai, dai fuga la vecinŭ de imprumutai. Iţĭ spune de pildă, că până nu erau cătrăniţele (chibriturĭ muiate mai întâiu în pucіósă şi apoi în cătranŭ), p'atuncea vreme tótă casa avea şi trebuia sĕ aibă amnarŭ, cremene şi iască de scăpăra. Cu tóte astea de era ḑiuă orĭ séră, când îi trebuia cui-va focŭ, ieşa în curte şi se uita sĕ véḑă de unde iese fumŭ, şi mergea cu tămâierulŭ orĭ cu vĕtrarulŭ (lopăţica) de cerea: „n'am focŭ, dă-mĭ vr'o doi cărbunĭ.“ Ba şi nóptea se ducea vecinŭ la vecinŭ, de avea lipsă unulŭ de altulŭ: „vecine, te-ai culcatŭ?“ şi-lŭ scula şi îi cerea ce-i trebuia.

„Nu veḑĭ d-ta, că ómenii nicĭ nu mai seamĕnă cum era mai înainte? Unde e sĕ se mai pórte, cum se purta, cu chică pe céfă raşĭ; ér pe dinainte, pe frunte, rătunḑiţĭ, de le sta pĕru pe capŭ, câtŭ era de desŭ, ca o căciulă! Şi unde se mai póртă muierile, cuĭ fiţióne pe la urechĭ! Acum şĭ-au schimbatŭ şi obiceiurile şi şĭ-au schimbatŭ şi portu.

Veḑĭ că acum stau singurŭ la póртă, şi aşa am sĕ stau câte ḑile mĭ-o mai rĕndui Dumneḑeu, am sĕ stau încă pustiu, cucŭ. Dér creḑĭ d-ta că era totŭ aşa şi mai nainte? Dómne, Dómne! de ce n'a ţinutŭ Dumneḑeu vremurile alea:

Altădată tótă lumea de pe aicĭ aştepta Dumineca de părĕ că aştéptă Invierea. Şi când venia o Duminecă orĭ o sĕrbătóre, vreme bună sĕ fi fostŭ, şi băeţĭ, fete, feciorĭ, muerĭ şi ómenĭ de prin vecinĭ, câtŭ trecea de améḑŭ, începeau sĕ se adune la póртă aicĭ la mine de mĕ făcea de ieşiamŭ şi eu din casă. D'apoi şi mie mĭ-era totŭ aşa de tare, şi puţintelŭ sgomotŭ de audiamŭ la póртă, într'unŭ piciorŭ eram şi eu aicĭ.

Şi câtŭ veniamŭ, une-orĭ nicĭ „bună-ḑiua“ nu mai damŭ, ci începeamŭ: „ci v'aţĭ adunatŭ? Éră joculŭ v'a adusŭ? Ei, de-a ce vreţĭ sĕ vĕ jucaţĭ? de-a portiţa, de-a burcănelu, de-a briciu, de-a petrecu, orĭ de-a ce vreţĭ?“ Şi éră totŭ eu le ḑiceamŭ: „hai, prindeţi-vĕ de-a portiţa,“ şi joculŭ începea şi rîdea şi cine se juca, şi cine se uita, şi décă li se ura cu unŭ jocŭ, începeamŭ altulŭ şi uneorĭ nicĭ nu apucamŭ sĕ începemŭ multe şi şi înopta, aşa de iute ne trecea vremea. Şi décă înopta, se ducea cu toţii pe acasă şi le părea bine că şĭ-au petrecutŭ.“

Şi décă îlŭ întrebĭ, de cum se juca acele jocurĭ, îţĭ spune cu dragă inimă, că ḑice că pare că întineresce când povesteşte de când era tinĕrŭ. Apoi ḑice că unele din jocurĭ s'au şi perdutŭ, de nu le mai jócă nimenĭ; altele éră acum au rĕmasŭ de nu le mai jócă decâtŭ copiii, pe când altădată se juca şi muierĭ şi ómenĭ însuraţĭ.

„De-a portiţa“ se juca aşa, că se prindea de mânĭ toţĭ câţĭ era sĕ se jóce: şi fete şi feciorĭ şi muierĭ şi ómenĭ, de se făcea unŭ cârdŭ mare, câtŭ se puté de mare. La căpătâie trebuia sĕ fiă câte doi din ăi mai înalţĭ şi mai posnaşĭ, de făcea portiţa. Incepea dela unŭ căpătêiu de făcea portiţa, adecă cum se ţineu de mână cei doi dela unŭ căpătâiu ridica mânile de făcea ca unŭ felŭ de póртă şi pe sub pórta asta trebuia sĕ încépă sĕ trécă căpĕtâiulŭ celălaltŭ, de trecea totŭ şirŭ până la portiţă, şi cine făcea portiţa, venea de se învêrtea şi ei pe sub mână. Apoi făcea portiţa căpĕtâiulŭ celălaltŭ, şi cei ce făcuse mai nainte, trebuia acuma sĕ trécă pe sub ea, şi totŭ aşa mergea, de lua uliţa în în lungŭ, în susŭ şi 'n josŭ. — Unii când trecea pe sub portiţă se ridica cu

---

[1]) Cu descrierea jocurilorŭ la copii s'au ocupatŭ: A. Lambrior „Convorbirĭ Literare“ IX 1875—1876 şi P. Ispirescu: „Jucării şi jocurĭ de copii“, Biblioteca „Tribunei“ Nr. 6. Veḑĭ şi G. Dem. Teodorescu: „Poesii populare“, pag. 192: Jocurĭ de copii.

conclusulŭ ce s'a luatŭ în Sinodulŭ eparchialŭ din Aradŭ relativŭ la ordinațiunea ministerială, prin care se ordónă autorităților nóstre bisericescĭ sĕ-șĭ *adreseze epistolele oficióse în limba maghiară* spre a puté fi scutite de portŭ. In privința acésta „Luminătorulŭ" publică următórele amĕnunte interesante:

Ambele consistóre, adecă atâtŭ celŭ din *Aradŭ* câtŭ și celŭ din *Oradea-mare*, au făcutŭ propunere, în rapórtele lorŭ generale, ca cestiunea sĕ se aștérnă consistoriului metropolitanŭ, ér prin acesta congresului naționalŭ bisericescŭ în scopulŭ d'a se lua și aicĭ conclusŭ.

Comisiunea organisatóre în maioritatea sa a aprobatŭ și recomandatŭ în sinodŭ părerea consistórelorŭ, ér minoritatea comisiunei, d-lŭ Dr. Iosifŭ Gall, singurŭ a susținutŭ, că causa nu póte spera nicĭ unŭ resultatŭ favorabilŭ la ministerŭ, decĭ era de părere, ca sĕ se îngrópe cestiunea.

In plenulŭ ședinței d-lŭ Dr. *I. Gall*, și-a motivatŭ părerea d-sale cam astfeliu:

Ministrulŭ n'a avutŭ scopulŭ și intențiunea d'a vătĕma autonomia bisericei nóstre, ceea ce se constată și din faptulŭ, că numita ordinațiune nu se estinde numai asupra bisericei nóstre, ci asupra tuturorŭ bisericelorŭ de alte limbĭ, adecă de limbĭ nemaghiare. Motivulŭ adevĕratŭ alŭ ministrului, pentru aducerea acelei ordinațiunĭ, este următorulŭ: In țéră se vorbescŭ multe limbĭ, și nu se póte pretinde, dér nicĭ se potŭ afla în țéră ómenĭ, apțĭ pentru diregĕtoriile postale, carĭ sĕ vorbéscă și sĕ pricépă atâtea limbĭ, câte se vorbescŭ în țéră, prin urmare acești diregĕtorĭ nu potŭ înțelege, din adresele scrise în limba nemaghiară, décă respectivele epistole purcedŭ într'adevĕrŭ dela oficiu cătră oficiu, orĭ ba? Și fiindŭ-că statulŭ face unŭ favorŭ autoritățilorŭ bisericescĭ prin aceea, că le scutesce de porto postalŭ în causele amintite, se ține îndreptățitŭ a pretinde dela autoritățile bisericescĭ confesionale, ca și acestea la rêndulŭ lorŭ, sĕ facă statului acestŭ favorŭ". Asta este părerea d-lui Dr. I. Gall. Părerile contrare acestei părerĭ, susținute în sinodŭ prin deputații N. *Zigre*, *Desseanu* și *Rotariu*, culminéză în următórele:

Nu póte fi nicĭ sinceră, nicĭ seriósă părerea ministrului, și de totŭ slabŭ îi este motivulŭ sĕu. Statulŭ ungarŭ esistă de 1000 de anĭ, libertatea cu portulŭ postalŭ totŭ din vechime se datéză, și prin urmare, décă până astădĭ s'au aflatŭ în țéră ómenĭ, carĭ au priceputŭ tóte limbile câte obvinŭ în țéră, atuncĭ nu încape îndoiélă, că și astădĭ se potŭ afla. Se potŭ afla cu atâtŭ mai ușorŭ, cu câtŭ însășĭ legea positivă de naționalitățĭ dispune, dér și interesele bine pricepute ale adevĕratului statŭ pretindŭ, ca la postă, precum și la verĭ-ce diregĕtorii de statŭ, sĕ se aplice ca funcționarĭ astfelŭ de individĭ, carĭ pricepŭ limbile și datinile popórelorŭ de pe teritoriulŭ oficiului postalŭ etc. Dér și altcum afirmațiunea ministrului: „că nu se află ómenĭ ca diregĕtorĭ postalĭ, carĭ sĕ pricépă atâtea limbĭ, câte se vorbescŭ în țéră", se combate ea însășĭ pe sine prin faptulŭ, că nu e opritŭ a scrie astfelŭ de epistole — private — în verĭ-care limbă, și totușĭ aceiașĭ funcționarĭ, despre carĭ se dice că „nu pricepŭ", împartŭ regulatŭ tóte aceste epistole, pentru-că suntŭ *francate*. Caracteristica epistolei, că este ea oficiósă orĭ ba? și așa se punea pe adresă și se notifica cu cuventulŭ „hivatalból"; mai multŭ ca atâta nu se póte vedé și constata cu positivitate nicĭ din celălaltŭ cuprinsŭ alŭ adresei, căcĭ mistificare séu abusŭ, pe adresă, póte comite verĭ-cine; decĭ nu adresa garantéză oficiului postalŭ caracterulŭ oficialŭ alŭ epistolei, ci garantéză însușĭ oficiulŭ respectivŭ, ce scrie. — Nu e seriosŭ și motivată nicĭ afirmarea ministrului despre „favorulŭ din partea statului". Nu se négă că scutirea de postporto este unŭ favorŭ, dér pentru acestŭ favorŭ nu se póte pretinde, dreptŭ rĕsplată, acelŭ favorŭ, ce-lŭ pretinde ministrulŭ, pentru-că autoritățile bisericescĭ din statŭ facŭ statului nu numai favorurĭ, ci chiarŭ *servitii în interesulŭ lui*. Ele propagă moralitatea bisericéscă și cultura între popórele statului, provĕdŭ învĕțămentulŭ poporalŭ, facŭ statului și guvernului și servitii speciale gratuite, ce li se cerŭ, și acestea tóte trecŭ de interese proprii ale *statului*; prin urmare statulŭ are deobligămentŭ moralŭ și formalŭ, ca sĕ oferéze scutirea de porto postalŭ autoritățilorŭ bisericescĭ în corespondența lorŭ oficiósă. Cuvine-se, dér ca nu numai consistórele, ci însușĭ congresulŭ nostru bisericescŭ sĕ intervină la ministrulŭ țĕrii prin representațiunĭ, séu cum va afla de bine, spre a arata d'oparte greutățile ce ni se causéză noue, de altă parte rătăcirile în carĭ se află intrate combinațiunile și părerile onor. ministru.

Sinodulŭ a acceptatŭ părerile din urmă și a luatŭ conclusŭ în înțelesulŭ propunerilorŭ consistoriale.

## Intêmplărĭ diferite.

**Ucidere și sinucidere.** Vorba e de doi individĭ slabĭ de ângerŭ: o fată și unŭ feciorŭ, carĭ n'au fostŭ în stare sĕ trăéscă trei anĭ de dile unulŭ fără altulŭ. După o dragoste de 2 anĭ, croitorulŭ Kalit Karoly din Sĕcuime fù dusŭ în cătăniă, ér frumósa lui amantă Lukács Biri rĕmase acasă fără de amantŭ. Din momentulŭ acesta Sĕcuiulŭ ostașŭ nu mai avù dile bune; se temea nu cumva amanta luĭ sĕ trécă în proprietatea altora. Pentru se asigura contra periculului, Sĕcuiulŭ se duse în 21 l. c. la amantă-sa în Nyujtod și acolo, în casa părinților ei, o împușca mai întâu pe ea, apoi pe sine însușĭ. Astădĭ se află laolaltă în cimiterŭ.

## „ALBINA" institutŭ de creditŭ și de economii.

**Filiala Brașovŭ.**

**Conspectulŭ operațiunilorŭ de cassă în luna Maiu 1888.**

*Intrate:*

| | |
|---|---|
| Numĕrarŭ în 30 Aprilie 1888 | fl. 23,955.38 |
| Depunerĭ | 75,972.47 |
| Cambii rescumpĕrate | 108,504.73 |
| Conturĭ curente | 32,378.23 |
| Imprumuturĭ pe producte | 9920.49 |
| Imprumuturĭ pe efecte și alte împrumuturĭ | 3774.68 |
| Monetă | 1064.10 |
| Interese și provisiunĭ | 4230.85 |
| Comisiunĭ | 1183.39 |
| Diverse | 2798.95 |
| | fl. 263,783.27 |

*Eșite:*

| | |
|---|---|
| Depunerĭ spre fructificare | fl. 55,455.87 |
| Cambii escomptate | 126,215.06 |
| Conturĭ curente | 18,065.17 |
| Imprumuturĭ pe producte | 8398.21 |
| Imprumuturĭ pe efecte și alte împrumuturĭ | 21,818.— |
| Monetă | 1621.83 |
| Interese și provisiunĭ | 520.52 |
| Comisiunĭ | 483.62 |
| Diverse | 6836.18 |
| Spese și salare | 914.08 |
| Numĕrarŭ cu 31 Maiu 1888 | 23,454.73 |
| | fl. 263,783.27 |

**V. Bologa**, m. p. dirigentŭ. **N. P. Petrescu**, m. p. adjunctŭ.
**V. Gămulea**, m. p. comptabilŭ.

## Insciințare.

Adunarea generală a „*Reuniunei învĕțătorilorŭ românĭ gr. cath. din jurulŭ Gherlei*" se va ține în anulŭ acesta în *Iclodulŭ mare*, protopopiatulŭ Lojardului, în a *3-a di de S. S. Rosale*, adecă în 26 Iuniu s. n. cu programulŭ obicĭnuitŭ. Invĕțătorii de pe teritoriulŭ acestei reuniunĭ suntŭ obligațĭ a se presenta și a lua parte la astă adunare în înțelesulŭ și cu modalitatea prescrisă în § 6 alŭ Regulamentului pentru afacerile interne ale Reuniunei, ér ceialalțĭ bărbațĭ interesațĭ și cu rêvnă pentru prosperarea învĕțămentului și a educației poporului românŭ suntŭ invitațĭ cu tótă onórea la acéstă convenire culturală.

*Gherla*, 28 Maiu 1888.

**Comitetulŭ centralŭ**
alŭ „Reun. Invĕț. Românĭ gr. cath. din jurulŭ Gherlei".

# DIVERSE.

**Unŭ curiosŭ sistemŭ de păstratŭ carnea véra.** Scimŭ că în timpulŭ căldurelorŭ marĭ de peste véră, carnea se păstréză greu, lucru fórte incomodŭ pentru cei ce stau la țéră, unde nu-șĭ potŭ reînoi provisiunile lor așa repede ca cei din orașe. În privința acésta unŭ economŭ recomandă în „Gaz. Săt." unŭ mijlocŭ fórte bunŭ pentru conservarea carnei. Acestŭ mijlocŭ constă în a se pune carnea în vase de pămentŭ, a se pune unŭ bolovanŭ peste dênsa, a se umplé vasulŭ cu lapte acru și a se ține în pivniță. Carnea ast-felŭ păstrată nu numai că nu se strică dér, décă se scóte peste 9 dile și se spală, n'are celŭ mai micŭ mirosŭ.

## AVISŬ.

P. T. acționarilorŭ institutului de creditŭ și economii „*Arieșiana*", din Turda, li-se aduce la cunoscință, că terminulŭ solvirei versamentului ultimŭ (alŭ VI-lea) a espiratŭ în *24 Maiu* st. n. a. c., decĭ prin acésta suntŭ rugațĭ, conformŭ §-lui 11 din statute, a solvi *câtŭ mai îngrabă* acestŭ versamentŭ dimpreună cu percentele de întârdiare.

Totodată suntŭ rugațĭ domnii acționarĭ, carĭ restéză încă și cu versamentele de mai nainte, a-le achita și acelea câtŭ mai curêndŭ.

Turda, 1 Iunie 1888 st. n.

*Direcțiunea institutului de creditŭ și de economii „ARIEȘIANA".*

**D. St. Șuluțiu**, directorŭ.

## Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 3 Iunie st. n. 1888

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote romănescĭ | Cump. | 8.46 | Vênd. | 8.48 |
| Argintŭ românescŭ | „ | 8.40 | „ | 8.44 |
| Napoleon-d'orĭ | „ | 10.02 | „ | 10.04 |
| Lire turcescĭ | „ | 11.32 | „ | 11.37 |
| Imperialĭ | „ | 10.32 | „ | 10.37 |
| Galbinĭ | „ | 5.89 | „ | 5.92 |
| Scris. fonc. „Albina" 6% | „ | 101.— | „ | —.— |
| „ „ „ 5% | „ | 98.— | „ | 98.50 |
| Ruble rusescĭ | „ | 105.— | „ | 106.— |
| Discontulŭ | | $6^1/_2$—8 pe anŭ. | | |

## Cursulŭ la bursa de Viena

din 2 Iunie st. n. 1888.

| | |
|---|---|
| Renta de aurŭ 4% | 98.10 |
| Renta de hârtiă 5% | 86.05 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 150.50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) | 95.25 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) | 126.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) | 114.75 |
| Bonurĭ rurale ungare | 105.20 |
| Bonurĭ cu clasa de sortare | 104.80 |
| Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ | 104.75 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104.75 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 104.60 |
| Bonurĭ croato-slavone | 105.— |
| Renta de hârtiă austriacă | 79.— |
| Renta de argintŭ austriacă | 80.70 |
| Renta de aurŭ austriacă | 109.80 |
| Losurĭ din 1860 | 136.25 |
| Acțiunile băncei austro-ungare | 867.— |
| Acțiunile băncei de creditŭ ungur. | 282.75 |
| Acțiunile băncei de creditŭ austr. | 285.— |
| Galbenĭ împĕrătescĭ | 5.96 |
| Napoleon-d'orĭ | 10.02 |
| Mărcĭ 100 împ. germane | 62.— |
| Londra 10 Livres sterlinge | 126.50 |
| Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ | 99.— |
| Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ | 123.— |
| Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului | 123.50 |

## Bursa de Bucurescĭ.

Cotă oficială dela 21 Maiu st. v. 1888.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română 5% | 90— | 91.— |
| Renta rom. amort. 5% | 92.— | $92.^1/_2$ |
| Renta convert. 6% | 89.— | 90.— |
| Impr. oraș. Buc. 10 fr. | 35.— | 38. - |
| Credit fonc. rural 7% | 105.— | 106.— |
| „ „ „ 5% | $89.^3/_4$ | $70.^1/_4$ |
| „ „ urban 7% | 107.— | $107.^3/_4$ |
| „ „ „ 6% | 98.— | 99.— |
| „ „ „ 5% | $85.^1/_2$ | 86.— |
| Banca naț. a Rom. 500 Lei. | 945.— | 760.— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | 220.— | 225.— |
| Ac. de asig. Națională. | —.— | —.— |
| Aurŭ contra bilete de bancă | $15.^3/_4$ | 16 — |
| Bancnote austr. contra aurŭ. | 2.— | 2.2— |
| Aurŭ contra argintŭ séu bilete | 16.— | $16.^3/_4$ |
| Florinŭ valóre austriacă | 2.01 | 2. |

---

capu și cu umerii și se 'nălța de le desfăcea mânile de cum le ținea portița. Altă dată cei de făcea portița da în toțĭ cățĭ trecea pe sub ea cu mânile, cum le ținéu portiță, de-i făceau sĕ trécă pe 'nșelate. Când se dicea că nu e pe date, atuncĭ nu se mai da în nicĭ unulŭ.

Décă li se ura cu de-a portița, se juca „de-a burcănelu". Din cățĭ inșĭ era mai marĭ, mai rĕsărițĭ: fete, feciorĭ, muerĭ și ómenĭ, îșĭ căuta fite-șĭ care câte unŭ băiatŭ mai mititelŭ, de-lŭ punea sĕ șadă josŭ ghemuitŭ dinainte-i; ĕsta era burcănelu. Și după ce-șĭ găsia cu toții burcănelŭ, se aședa așa în rótă și câtŭ întindĭ mânile de departe unu de altu. Numai unu rĕmânea fără burcănelŭ: acela trebuia sĕ 'ntrebe. Se ducea la unu din cei cu burcănelŭ și-lŭ întreba: „Cum dai burcănelu?"; celŭ întrebatŭ îi rĕspundea: „cum îlŭ vedĭ cu ochii verdĭ", și apoi, unu într'o parte și altu în cealaltă, fugia pe după ceilalțĭ, de-i ocolia, și cine ajungea mai curênd îșĭ lua burcănelu, éră celălaltŭ rĕmânea de întreba. Nu era slobodŭ la nicĭ unu, când fugia, sĕ trécă prin focŭ, adecă s'o tae prin mijlocŭ, fără de a ocoli, ca sĕ ajungă mai iute; décă trecea care-va, nu se prindea, perdea.

Alte-orĭ se juca „de-a lupu și mielu" de se făcea unu lupŭ și altu mielŭ, éră ceilalțĭ cățĭ era, fete, feciorĭ, ómenĭ și muerĭ, se prindea de mânĭ ca la horă. Mielu sta în horă, în mijlocŭ, și lupu afară, și lupu se lua după mielŭ ca sĕ-lŭ prindă, și mielu eșia pe altă parte afară din horă, și décă eșia și lupu, elŭ întra éră în lăuntru și totŭ așa până îlŭ prindea, și după-ce îlŭ prindea se făcea alții. Totdeauna se șcia sĕ se lase mielului drumu slobodŭ; éră lupului i se închidea drumu orĭ de câte orĭ vrea sĕ între orĭ sĕ ésă din cercŭ, de-lŭ nĕcăjia de rîdea toțĭ ceilalțĭ de năcazu și de smuciturile lui.

După-ce li se ura cu asta, se juca „de-a cloșca cu puii".*) Unu se făcea uliu și altu cloșcă și cei carĭ mai era se făcea pui de se prindea cu mânile de cloșcă și unu de altu de brâu, de cingătóre dela spate. Uliu lua unŭ bețigașŭ și se făcea că mestecă cu elŭ în pămentŭ și venia cloșca, cu puii după ea, și-lŭ întreba: „ce facĭ, babo?" și elŭ rĕspundea: „mestecŭ mămăliga". — „Cu ce s'o mâncĭ?" — „C'unŭ puiu de-ai tĕi." Apoi toțĭ puii îi arĕta pe rêndŭ piciórele și îlŭ întreba: „cu ăsta?" La celŭ din urmă puiu uliu dicea: „cu ala." Apoi se ridica în susŭ și începea sĕ-șĭ bată palmele cu cloșca și dicea amêndoi din gură cântând:

Tropo|tropo|iele|le|
Dracu|cu nu|iele|le,
La fân|tâna|re|ce
Dracu|sĕ se|'nne|ce
Fete|le cu|bete|le
Țiga|nii cu|ba|nii
Junii|cu pă|u|nii.

Apoi dicea uliu cătră cloșcă: „eu ți-oiu mânca puii", și cloșca îi rĕspundea: „eu ți-oi scóte ochii", și uliu se repedia la pui, éră cloșca umbla sĕ-i apere și le totŭ da grije: „păziți-vĕ dragii maichii", și puii se păzia și fugia de uliu, de se mișca, cum se ținea unu de altu, ca o códă de șérpe. Dér și uliu se repedia și dela urmă totŭ câte unu prindea, până-i „mânca" pe toțĭ, de nu rĕmânea de câtŭ cloșca, pentru-că pe care-i atingea se desprindea de nu mai juca.

Când era mai ostenițĭ apoi se juca „de-a fețele", de era unu de punea fețe, apoi se făcea altu ângerŭ și altu dracŭ și venea ângeru și dracu pe rîndŭ de întreba și până de trei orĭ ghicea și pe cățĭ îi ghicea se scula dintre ceilalțĭ, și pe cățĭ îi ghicea dracu trebuia sĕ trécă prin șireagŭ.

(Va urma.)

*) Comp. Lambrior: puia gaia; Ispirescu: de-a baba gaia.

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
**Dr. Aurel Mureșianu.**

Nr. 5539 ex 1888.

# CONCURS.

La spitalulŭ civilŭ din locŭ cu începerea provĕdutŭ dela 1 Iulie a. c. cu dreptulŭ de publicitate, suntŭ de a se ocupa pentru durata unui servițiu de probă de unŭ anŭ următórele posturĭ:

Postul unui administratorŭ împreunatŭ cu unŭ salarŭ anualŭ de 600 fl., locuință în spitalulŭ civilŭ și 20 metri cubicĭ lemnŭ de fagŭ;

postulŭ unui controlorŭ cu unŭ salarŭ anualŭ de 500 fl. și 150 fl. banĭ de locuință.

Competenții pentru unulŭ din aceste posturĭ au sĕ-'șĭ aștearnă la subscrisulŭ magistratŭ, celŭ multŭ până în 15 Iunie a. c. 12 óre, înainte de prâdŭ, petițiunile provĕdute cu documentele, că cunoscŭ în vorbire și în scrisŭ cele 3 limbĭ ale patrieĭ, că suntŭ exerciațĭ în specialitatea de comptabilitate și că suntŭ în stare a depune o cauțiune egală salariului de unŭ anŭ.

Brașovŭ, 1 Iunie 1888.

11—3,1

**Magistratulŭ orășenescŭ.**

# De închiriatŭ

suntŭ dela Sf. Mihailŭ 1888 încolo, pe câte trei anĭ, următórele case în suburbiulŭ Scheiu:

a) Casa Nr. 1388 în Prundŭ;
b) Casa Nr. 1391 în Strada mare;
c) Casa laterală Nr. 1541 în Gróverĭ.

Doritorii de a lua în chiriă una séu alta din aceste case. sĕ binevoéscă a se adresa prin ofertŭ în scrisŭ séu verbalŭ. până în *4 (16) Iuniu 1888, la Epitropul Sterie Stinghe în Scheiu, Prund Nr. 426.*

76,3—1

**Epitropia bisericei Sf. Nicolae.**

# In măcelăria de sub Sfatŭ

se vinde dela 2 Iuniu n. a. c.

## Carne de vită cu 32 cr. kilo.

**Calitate bună și mĕsură dréptă.**

77—3,1

# Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

**AMICULU FAMILIEI.** Diarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare și sciențifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ indivițilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

**PREOTULŬ ROMÂNŬ.** Diarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broșurĭ lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoților mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumineci, sărbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și sciențifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

**Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.**

**Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cuĭ cere.**

**A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.**

## Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

**Apologie.** Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr.

**Renascerea limbei românescĭ** în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

**Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de peste anŭ,** de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute până acum — avêndŭ și o notiță istorică la fiă-care sĕrbătóre, care arată timpulŭ întroducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modul cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. Prețulŭ e 2 fl.

**Barbu cobzariulŭ.** Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

**Puterea amorului.** Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

**Idealulŭ perdutŭ.** Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

**Opera unui omŭ de bine.** Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

**Fântâna dorului.** Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

**Codreanŭ craiulŭ codrului.** Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

**Ultimulŭ Sichastru.** Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

**Elŭ trebue sĕ se însóre.** Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

**Branda séu Nunta fatală.** Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

**Numerii 76 și 77.** Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

**Probitatea în copilăriă.** Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

**Hermanŭ și Dorotea** după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

**Ifigenia în Aulida.** Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

**Ifigenia în Tauria.** Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

**Petulantulŭ.** Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ. Prețulŭ 30 cr.

**Carmen Sylva.** Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina României. Prețulŭ 15 cr.

**Poesii** de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

**Trandafirĭ și viorele,** poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

**Tesaurulŭ dela Petrósa** séu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

**Biblioteca Sătenului Românŭ.** Cartea I, II, III, IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

**Biblioteca Familiei.** Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

**Colectă de recepte** din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

**Economia** pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

**Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru învĕțămêntulŭ intuitivŭ** în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕțătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îlŭ și recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ și învĕțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

**Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ.** De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

**Manualŭ de Gramatica limbei române** pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

**Gramatica limbei române** lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Prețulŭ 2 fl.

**Manualŭ de stilistică** de Ioanŭ F. Negruțŭ, profesorŭ. Opŭ aprobatŭ și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică fórte bogată a acestui op — cuprindêndŭ compozițiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referințele vieței socialĭ — se póte întrebuința cu multŭ folosŭ de către preoțĭ, învĕțătorĭ și alțĭ cărturarĭ românĭ. Prețulŭ 1 fl. 10 cr.

**Nu mĕ uita.** Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

**Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală** pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

### Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

**Mărgăritarulŭ sufletului.** Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

**Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ.** Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

**Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ** pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

**Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-deu** urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

**Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ.** Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovŭ.